

լու համար գրվել են կովկասի կառավարչական:

ՄԵՐՎԻՑ. — Ճամայական դատարանը վերջացրել է իւր գործերը. ամեն ինչ հանգարտ անցաւ:

ՇՈՒՆԱՎԵՐԻՑ մեզ գրում են. — Այստեղ աշունը սովորականից դուրս չուրային է անցնում. թէև աշնան սկզբում մի քանի անգամ ձիւնախառն անձրևներ եկան, բայց դրանից յետոյ եղանակը պարզուրիշ և միջոց տուցւոյ մի քանի անգամներ չբարձրացաւ:

Այս տարի թէև պատահաբար մեր գիւղից անպակաս էին, բայց այդինքն բաւարարութիւն տուցին գիւղացիներին: «Շիրան» (քաղցր) բաւականին աման գնով վաճառուեցաւ: Անցեալ տարի ընդհանրապէս շատ թանկ էր «շիրան», որովհետև հաւաքողները շատ էին, այս տարի շատ քիչներ: «Շիրան» հաւաքեցին, դրա համար աման վաճառուեցաւ, ցոյս կայ որ գինինքնը ընտիր կը լինին, որովհետև վերջերս — հատուանայու միջոցին խաղողները անձրևներից ազատ էին փորձուած մարդիկ այդպէս են կարծում:

Մեզ գրում են, որ Մուխրանեան փողոցի վերայ մի պարոն սկսել է այժմ շներին մահադեղ տալով զբաղուել:

Գեղատու պարոնը ընկում է տան վերին յարկում. նա դեղը մի մէջ դրած անտանանիկ կերպով դրում է ներքի պատշգամբները և կամ դրպանումը պահած բակից անցկացած ժամանակ դադարով՝ այնպէս, որ ոչ ոք չէ տեսնում, զոյւմ է երկու կողմի պատշգամբները, բայց մինչև այժմ մի կտորները բարեբաղդաբար չնրկ են պատահում: Բայց կարող է պատահել, որ երկուսները մի կտորը վերջենեն, որի հետևանքը յայտնի թէ ինչ կարող է լինել:

Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը կառավարութիւնից առաջարկութիւն է ստացել կառավարութեան հաշուով շինուող քաղաքային թատրոնի շինարարութիւնը:

Գրիգոր, մի խեղդուող, որի գլուխը փրփրան գետին երեսին հաղել հազ և րեւում է և որի հաւաքուելով իւր վերջին ուղիքը, կամենում է հասնել ջրի հոսանքի հետ խաղալով դնացող մի փոքրիկ տաշեղին, որի վերայ է նա տեսնում իւր փրկութեան յոյսը այդ կատաղի մոնչող գետի ալիքների մէջ, նա մեկնում է իւր ձեռքը դէպի այդ տաշեղը. յանձնարած աշխատանքներում է նրա աչքերից և նա կուլ է գնում ջրային գերեզմանի մէջ: Ասա, Գրիգոր, ինչ կը լինի մի այդպիսի մարդու դրութիւնը: — Իսկ իմ դրութիւնը դրանից էլ ստուալ էր. Կուտել այլ ևս անհնար էր: — Թող կատարուի իմ ձեռնարկներս: — վերջապէս վաճառեցի ևս և արձնատուր եղաւ:

«Ինձ պատկերին և ես դարձայ նրա կիկը, ուրիշ խօսքերով — ինձ թաղեցին կենդանի և ես շարունակում էի ապրել...»

«Մի քանի խօսք կասեմ, Գրիգոր, իմ ամուսնուս մասին, որոնցից դու կարող ես երեւոյթանալ իմ ներկայ դրութեան: Ամուսնուս Թիֆլիսի ամենահարուստ վաճառականներից մէկն է, այն վաճառականներից, որոնց զի դած հարստութեան ամեն մի կողմէն ամենակեղտոտ միջոցներով է ձեռք բերուած և որոնց Աստուածը միայն փողն է, իմ ամուսնուս այնպիսի մարդկանցից է, որոնց ապաստանարանը պատանակութիւնից սկսած մինչև խորին ծերութիւնը միշտ և միայն անբարոյականութեան տեղերն են, անբարոյականութեան, որի հետքերն անշնչելի

նութեան շարունակութիւնը իւր վերայ առնելու: Այդ բանի համար «HOB 06»-ի ասելով պահանջում է 232,345 ռ. 34 կոպէկ:

ԱՍԻԱՐԱԳԻՑ. — Ասիաբաղը քանի գնում է, այնքան էլ մեծանում է և ընդարձակում: Որ կողմից ասես մարդիկ են գալիս, լցվում են քաղաքը. դրանց բոլորի էլ նպատակը մի է — հարստութիւն ձեռք բերել: Նոր-նոր շինութիւններ են շինվում, գործարաններ, առևտրական տներ են հիմնարկվում, մի խօսքով տեղիս կենսաքը եռում է: Այս ամենից հետո կանգնողը և ստանալիս նայողը միայն թուրքմէն ազգն է, որ լոկ դիտում է միայն:

ՇՈՒՆԻՑ. — Բարեգործութիւնն այնքան առաջ է գնում, որ խանութի մեծնող աշակերտի յիշատակին էլ վաճառականը փող է նուիրում եկեղեցուն և ուսումնարանին. ճշմարիտ որ ուրախալի երեւոյթ է այս:

ԱՍԻԱՐԱԳԻՑ պ. Ա. Ա. հաղորդում է մեզ, որ այնտեղ որ օրի վերայ սպասում են ձերմակեան վարչական:

ՂՈՒՐԱՅԻՑ մեզ գրում են. — Այստեղ եղանակը աշնանային է և սաստիկ ցուրտ. անձրևը անդադրում տեսնում է: Փողոցներում սաստիկ ցիւլ է դոյացել, որի պատճառով մարդու անց ու դարձ անել չէ լինում: Մշտապես և սաստիկաբար փչող հիւսիսային քամին գուշակում է, որ ձմեռը սաստիկ ձիւն կը գայ: Քաղաքին մարքապահութեան վերայ ոչ ոք ուշադրութիւն չէ դարձնում. ինչ տեսակ կեղտոտութիւններ ասես, թափուած են փողոցներում, որ քնակիչներին առողջութեան վերայ կարող է վատ ազդեցութիւն ունենալ, մի օրեւ տարախոխիկ հիւանդութեան ժամանակ:

Մեր թերթի աշխատակից Նար-Դոսի վէպիկի հրատարակութիւնը վերջացնելով՝ առաջիկայ համարից կսկսենք հրատարակել Մուրացանի Զ'ԱՍՍ

կերպով գրաւում են նրանց վերայ և որն անուրժեկ կերպով աղբում է նրանց ֆիզիքական առողջութեան վերայ և նրանց արտաքին վարակուած կեանքը վարակում է և իրենց չընկալողներին... մի խօսքով իմ ամուսնուս այնպիսի մարդկանցից է, Գրիգոր, որքան ոչ թէ մարդ (6) ափսոս է այդ սուրբ անունը, այլ հրէշ միայն պիտի կոչուին... Եւ ես աշխարհիս մէջ ամենամարդազուրկ, ամենաթշուառը դրա ձեռքն ընկալ, դրա որը մի օրում թունաւորեց իմ նորածնի կեանքը, ինչպէս սաստիկ հիւսիսային, որ մի քանի րոպէում չորացնում է մի գեղեցկատեսիլ, նորաբողբոջ ծաղիկ: Այո, մի օրում, Գրիգոր, այդ հրէշն ինձ այն վիճակ դրեց, որից երբեք և ոչ մի կերպով չեմ կարող չէ... Ահա թէ ինչի իմ անբաղդ մայրս այնքան դառն, այնքան աղի արտասուք էր թափում ինձ համար, նա ինձ վաղուց կրած էր համարում, որովհետև նա վաղուց արդէն ճանաչում էր այդ հրէշ-մարդուն: Նա աւելի լաւ կը համարէր արկումալով տեսնել ինձ ընկած իւր տոնիկի առաջ, քան այդ մարդու ձեռքին: Բայց նա անդոր էր, նրա ձեռքին ոչ չէին չկար...»

«Գուցէ դու հարցնես ինձ, օրիկի Գրիգոր, թէ ինչն էր պատճառը, որ հայրս ինձ հենց այդ հրէշ-մարդու չէր ճանաչում, նրա կեանքին ծանօթ չէր. եթէ ծանօթ չէր, ի՞նչ մայրս ճանաչում էր, մայրս կը նախադրուած էր նրան, նա ցոյց կը տար նրան

վէպիկը, որի նիւթը դարձեալ մեր կեանքիցն է վերցրած:

ՄԵՐՎԻՑ. — Երկաթուղու գիծը առաջ է գնում. մշակութիւնը դիշեր և ցերեկ է. դործը շտապեցնելու համար ճանապարհների հաղորդակցութեան կառավարիչը արգիլել է օդի տներ բաց անելը:

Պետական խորհուրդը՝ վճել է արդէն, որ արտասահմանից ստացուած նստերի, կարտերի, գրքերի պատկերների, գծադրիչների համար, որոնք տրված կամ լուսանկարով ու լիտագրաֆով հանուած կը լինին, ամեն մի պուրին «II. B.»-ի ասելով, նշանակուած է չորս րուբլի տուրք:

ՂՈՒՐԱՅԻՑ. — Վերջին օրերումս այստեղ եւս դեպքանաւում մի հեռագիր եկա Մեկէտից, որ յայտնում էր թէ մի անգլիացի (թէ հրանցի հայ է) ցնցոտիներով եկել է Ղաչան և պատուիրում է, որ հետեւին նրան: Գետապատուած հետեւելով նրան, երեւցաւ, որ դա անգլիական վաճառականների գործակալ է:

ԱՍԻԱՐԱԳԻՑ. — Տեղիս հայոց եկեղեցիական երկեսն ուսումնարանների հոգաբարձութիւնը, նոյեմբերի 2-ին ստացաւ իւր հաստատութեան թուղթը:

ԱՍԻԱՐԱԳԻՑ. — Տեղիս ճանապարհների կառավարիչը ցուցել է մի յայտարարութիւն Պարսկաստանում թուրքերին, Քրանսերէն և ուսումնական վրէժներով, որոնց մէջ յայտարարած է ճանապարհորդելու համար նշանակուած պակաս գները, ճանապարհների կարճութիւնը և յարմարութիւնը. դրա մէջ ասած է, որ կան նաև առանձին վագոններ, որոնք յատկապէս նշանակուած են մահմեդական ուղևորների համար:

ՏՕՆԻՒՆԻՑ (Հնդկա-Չինաստան) Մ. Ղ. մեզ գրում է. — Օրերումս այստեղ ստիկանութիւնը կալանաւորեց մի երիտասարդ գերմանացու, նրա համար, որ դա անցեալներում Բերլինի գեր-

այն կորուստը՝ դէպի որը նա կորուսել է հետեւում էր: — Այժմ, Գրիգոր, — կը պատասխանեմ ես քեզ — նա մօրեցիս այդ աւելի լաւ գիտէր. նա աւելի լաւ էր ճանաչում այդ մարդուն և դրա վարած կեանքը, քան մայրս: Բայց տես, թէ լաւն ինչու է: — Հայրս — ինչպէս դու գիտես — սովորութիւն ունի միշտ կրելը գնաւու աւելորդ է ասել, թէ որքան դու մարմնը է նա այդտեղ տարի և տարուել... Մի երկուց նա պատահել է այդտեղ իմ ամուսնուն և երկուսով սկսել են թուղթ խաղալ, այդ զիշեր հօրս բուրբուլին չէ յաջողվում և նա սկսել է տանուլ տալ: Նա կատաղութիւնից սկսում է հեռանալ գոմարմարներէ և աւելցնել վերջապէս այդ զիշեր նա վեց հազար րուբլի է տանուլ տուել: Ի հարկէ այդ փոքր գումար չէ և հայրս երկար ժամանակ չէ կարողացել թէ չէ ուղեցել վճարել: Տեսնելով այդ և կասկածելով, թէ մի գուցէ հայրս այդ ամենին էլ չի վճարել, պարտատուրը մի քան քան է մտածում — այն է՝ փողի տեղ ինձ առնել, և այդ քանն այն, ինձ անձնօթ, պառտւելով միջնորդութեամբ առաջարկում է հօրս, որն և իւր կողմից մեծ ուրախութեամբ ընդունում է այդ առաջարկութիւնը: Հայրս այդտեղ իւր համար երկու մեծ օգուտ է տեսնում — առաջինը, որ իւր վեց հազար պարտքից է ազատվում և երկրորդը — ինձ առանց օժիտի է ամուսնացնում և այդ էլ մի այնպիսի հարուստ մարդու հետ, որպիսի էր իմ ամուսինը: Ես չեմ ունի

մանական լրագրիչներից մէկին թողթակցութիւն էր գրել, որի մէջ նկարագրել էր կառավարութեան գործած ընտելութիւնները:

Ռուսաց կառավարութիւնը ընդունակ ուսանողներին ուսումը կատարելագործելու համար ամեն տարի նշանակում է մի գումար, որով նրանք մանուկ են արտասահմանի համալսարանները: Անցեալ տարիների նման ուսաց կառավարութիւնը մի գումար որոշել է և այս տարի, որ «Рогов»-ի ասելով հասնում է 50.000 րուբլի: Իսկ այդ գումարով իրենց ուսումը շարունակելու համար պիտի գնան 8 հոգի Պետերբուրգի, 13 հոգի Մոսկովայի, 5 հոգի Խարկովի, 5 հոգի Ս. Վալդիմիրի, 4 հոգի էլ Օդեսայի համալսարաններից:

Ինչպէս ենք վերջին անգամ ով որ խմբագրութեանս մի օրեւ գումար պարտ է՝ բարեհաճե՛ ուղարկելու նրան:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

ՌԱԳՈՒ, 3 նոյեմբերի. — Կարգացիք: Ասիացու ծագարանութիւնը. նա իւրև այստեղից ձեռ ուղարկած 12 հոգուստորագրութեամբ նամակն էլ ուղարկ է կապի մի անգամ, որ գուցէ չէր կամեցել հրատարակելու: Ի հարկէ այդ կատակները սովորաբար անում է պ. Արծրունին, փոխախախտել լրջութեամբ պատասխանելու «Նոր-Գար»-ի «Ազատ խորհրդածութիւններին» և «Մի խոյր ակնարկ»-ին: Պ. Արծրունու սովորութիւնն է փախուստ տալը և փախչելու ժամանակ հայտնել կամ ծագարանութիւնով իւր նախնային ծածկել:

Մեր յարգոյ խմբագիր, կրկին գիտում ենք, ձեռ յայտնելով մեր ջերմ համակրութիւնը «Նոր-Գար»-ի մի շարք առաջնորդներին համար, մինչդեռ ժամանակ «Նոր-Գար»-ի № 159-ում լայն տեսած պ. Ալեքս. Նաջարեանի նամակի բովանդակութեան հետ յայտնում ենք ի սրտէ մեր համերաշխութիւնը, որքան էլ որ պ. Գ. Արծրուն-

նուն չգուր գայ պ. Ա. Նաջարեանի նամակը:

Յարգոյ խմբագիր, մենք մամուլի վերայ դատաւոր չենք, ոչ չորոքորութեամբ ենք և ոչ էլ չորոքորութեամբ պէտք ունինք, բայց այնքան հասկացողութիւն ունինք, որ ինքնակոչ թերթի ինչ լինելը կարող ենք ըստ արժանոյն գնահատել: Կարողում և ճանաչում ենք մենք «Նոր-Գար»-ը, նոյնպէս և պ. Գ. Արծրունու թերթը, մենք արդէն 1882-ին, Վ. Կաթողիկոսի մահուամբ արդէն սեռանք այդ թերթի ուղղութիւնը:

Յարգոյ խմբագիր, մեր առաջին նամակը չտպեցիք, այժմ ուղարկելով մեր երկրորդ նամակը, աւելի բազմաթիւ ստորագրութեամբ, աղաչում ենք տեղ տալ մեր այս փոքրիկ նամակին: ձեռ ազգային «Նոր-Գար»-ի մէջ, որ պէս զի տեսնէ Ասիացիներ, թէ որ թերթին ենք համակրում և որին հակակրում:

Ս. Շիրազեանց, Պ. Վարդանեանց, Մ. Հալաբեանց, Ա. Մարգարեանց, Ս. Յովակիմեանց, Յ. Բալանթարեանց, Ե. Բաղդերեանց, Ս. Այսինեանց, Լ. Տէր-Նիկողոսեանց, Ա. Տէր-Յովհաննիսեանց, Շ. Տէր-Յակոբեանց, Ի. Գրիգորեանց, Յ. Թարխանեանց, Լ. Բաղդասարեանց, Ս. Բ. Լազարեանց, Ն. Սաղանդարեանց, Մ. Պապիկեանց, Բ. Թումանեանց, Մ. Լալայեանց, Ա. Միխայէլեանց, Ս. Սիմեոնեանց, Տ. Նալպանդեանց, Ա. Լեւոնեանց, Կ. Լալայեանց, Պ. Չ. Մեկիբեանց, Պ. Մատթէոսեանց, Լ. Գոյալանեանց, Շ. Վարդանեանց, Յ. Մարկոսեանց, Ս. Մուրադեանց, Ա. Մանուկ Սահլանեանց:

ՍԱԼԻԱՆԻՑ ԷԶՍԻԱՆԻՆ

ՈՒՍՏԱՆՈՐ ՀԱՆՈՒՊԱԶՆՈՐԻՆ ՈՒՂԵՆՈՐԱՎԱՆՑ ՏՊԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (ՈՒ ՍՈՒՄՈՒՆԵՐԸ):

Դայանեանց երեքսրթիւն. — Երախտագիտութեան պահանջը. — Ներսիսեան դպրանոցի ինչնալարութեան քրտան ու հինգ ամեակը. — Այդ հաստատութեան տաները և նրանց կոչումը: *) Տես № 187.

մանուկ կեանքս այսպէս շուտ թուաւորեցին, որտեղ իմ ձգտումներով նպատակներով լի սիրտս ձվեցին: մեացրին... (6) այս մահը — այդ կեանքի արեւմտութեան: Նաւահանդիստը, այդ ինձ նման թշուառների մեծակ փրկութեան յոյսը... որպէս քաղցր է թվում ինձ... Մեռնել, հանգստանալ, հանգստանալ ընդ միշտ, յաւիտեան... Ահա ես տեսնում եմ այնտեղ մի լուսնաւառանջ հրէշտակ. նա ժպտում է ինձ, նա չնչում է ինձ. «Ինչ է, դու սպրիտ այդ թունաւոր աշխարհում: որտեղ մարդկանց համար ոչինչ սուրբ, ոչինչ նուիրական բան չկայ, եկ, ես կը թոցնեմ քեզ իմ լուսնաւառանջ թևերով վերայ դէպի երկնքի յաւիտեանակալութիւնը: — այնտեղ, որտեղ միայն խաղաղութիւն, սուրբ սէր և անգործութիւն է թրեւում... Եւ ահա, ես ընկնում եմ դրա գրեթե, և այդ քաղցր է, քաղցր է...»

Բժիշկ Սէյրանեանն այսրեց և ապրում է. — նա կատարեց իւր երդումը: Նա մինչև իւր վերջին շունչը չի մոռանալ Նուէրի յիշատակը, և մինչև օրս էլ նա կատարում է նրա վերջին խօսքը:

Նար-Դոս

Մտն օրերս խաղաղութեամբ վերջացաւ և այն վէճը, որ սկսուել է Ազգ.լիայի նշատակ գաղթականութեան (Ա.Ֆրկպում) և Բօքոններ: Տրամադրւած հասարակագետութեան մէջ: Բանաւորութենէն էլ, որ Բօքոնները (հօյաւազական և աֆրիկական ցեղերի խառնուրդից ծնուած մի ազգ) մտնելով Անգլիայի դերձխանութեան տակ գտնուող Զուլուաների երկիրը, այնտեղ հինգերորդէն հասարակագետութիւնը՝ իրենց Անգլիայից ան կախաւ հռչակելով: Չմտնելով, որ սակ Անգլիայի շահերին չվնասէր, բայց և այնպէս Անգլիան չուզեալ կտոր հողի համար կրկին պատերազմ սկսել, որ սովորաբար չտալիս լիարժեք թանկ է նստում բոլոր հարազատներին, և զործը խաղաղութեամբ վերջացրին: Նոր կազմուած պայմանի քօրութեամբ Անգլիան ձախարհէ Բօքոնների նոր հասարակագետութիւնը իրը անկախ, իսկ դրա փոխարէն Բօքոնները տալիս են Անգլիային իրենց արեւելեան ծովային մասը: Այս և այսպիսի եղելութիւններ իր մտքին առհասարակ շատ քիչ խոսում հարազատս մամուլը: Դրա պատճառը ե՞նք մի կողմից այդ երկրների իւրօրային հեռու լինելն իսկ միւս կողմից աւելի մեծ պատճառը պէտք է համարել այն, որ այսպիսի խնդիրներում այս կամ այն մեծ պետութեան շահերը չէ յօշուակուած: Նոյնպէս չատ քիչ խոսակցութեան նիւթ է դառնում և մինչև չհասնի Նոր-Ալյասկը — Ամերիկան, չնայելով, որ այնտեղ էլ հետաքրքրեալներ են տեղի ունենում Այսպիսի օրինակ մօտեցրած տեղի ունեցաւ «Ազգ.լիայի» արձանի լազուում: Անարժան, որ մի անաղիկ կողողի ձեռքով բարձրացրած չէքք է և մինչև ժամանակ փարոսի դեր է կատարելուն՝ ընծայ է Ֆրանսիական հասարակագետութեան կողմից Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգների հասարակագետութեան լիւրջինիս գրողին 100-ամեակի առիթով: Սո՛ւհանանդերն հասարակագետութեան նախագահ կը լինէնը «սօլիտակ» պալատի մէջ ընդհանց Ֆրանսիայի պատգամաւորներին, որոնց գլուխ էր կանգնած հանրապետական իտալացի: Կը լինէնը իր շնորհակալ լինելով Ֆրանսիայի եղբայրական ընծայի համար, իւր իւր կառավարութեան վերմ բարեկամական զգացմունքները արտայայտեց Պ. Լեսեպպը պատասխանելով նախագահին՝ ուրախութիւն յայտնեց նախագահին արտայայտած լաբեկամական

նեց. որ արձանի բացումը աւելի ևս կը մօտենայն երկու հասարակականութիւններէն միմեանց: Իսկ այդուհի արձանի կերտողը—Բարսեղը, որ ներկայ էր պատգամաւորներին հետ, չնորհակալութիւն յայտնեց նախագահին ան կարգադրութեան համար, որով Ամերիկա բերուող ֆրանսիական գեղարուեստական երկերի վերայ դուռն մաքուր փոխուած է: Աւերորդ է ասել, որ արձանի բացման հանդէսը շատ փառաւոր կերպով կատարուեցաւ: Բացմանը ներկայ են եղել հասարակականութեան նախագահ Կլեմէնթը, բոլոր բարձրաստիճան անձերը, ֆրանսիայի պատգամաւորները:

Բայց Ամերիկայում մի աւելի ևս նշանաւոր դէպք է կատարուում, որ մեծ ազդեցութիւն պէտք է ունենայ Մի-Նահանգներին պաշտպան կառավարութեան վերայ: Հեռագիրները յայտնում են, որ Մի-Նահանգներին արդէն բոլոր նահանգներում կատարուել են օրէնսդրական ընտրութիւնները. և ինչպէս լրագիրները յայտնում են, ռամկապետականները կորցրել են շատ տեղեր, այնպէս որ, 1889-ին ռամկապետականներին առաջնորդ կլինելէն յետո, որ առաջին ռամկապետ նախագահն էր, այլ ևս կարծուած են չի ընտրուել: Ինչպէս ասում են, Մի-Նահանգներին պատգամաւորներին ժողովը կազմուած կլինի 167 ռամկապետականներից և 157 հասարակապետականներից: Այս անգամ ընտրութիւններին միջոցին աչքի են ընկնում մշակների կողմից ընտրուած պատգամաւորները, որոնք բաւական տեղ են ձեռք ձգել: Նոյնպէս այս անգամ մի քանի տեղ աւելի են ստացել և սօցիալիստները:

Սակայն միայն հեռաւոր երկրներում պատահող դէպքերը չեն, որ աննկատ են անցնում: յայդպիսի դէպքեր պատահում են և նոյն իսկ Մի-Նահանգներում, որ նոյնպէս աննկատ է անցնում: Այսպէս օրինակ, նոյեմբերի 1-ին Քրիստիանայում մի տոնախմբութիւն կատարուեց, ուր հաւաքուած էին 185 հոգի մարդ, ի թիւս որոնց կային միներտներ և արքունական խորհրդի մի քանի անդամներ: Այդ տեղ հանդիսի առթիւ մի քանի խօսք ասելով միներտ-նախագահը, ի միջի այլոց յայտնեց, որ կառավարութեան լուծելու ամենամօտ հարցը պէտք է լինի—երգութեանը զատարանը մշտնջենը տէրութեան մէջ: Ղրկուորարարութեան վերաբերութիւնը և ճանապարհների հեղափոխութիւնը, իսկ ինչ վերաբերում է Շվեդիայի և Նորվեգիայի հաւասար իրաւունքներին արտաքին քաղաքականութեան մէջ, միներտ-նախագահ Սվեդգուպի կարծիքով, պէտք է ընտրել միմեան արտաքին գործերին միներտ, լինի զա շվեդացի թէ նորվեգացի, որ պատասխանատու լինի երկու ազգերի ազգային ժողովներից կազմուած խառն մաս նախաժողովին: «Ներկայումս Եւրոպայի քաղաքական հորիզոնը ծածկող մօայլ և չափազանց ամպերը, ասաց նա, անհրաժեշտ են կացութեանում երկու ազգերը անխղճի կապերով միմեանց հետ կապելու: Ի վերջոյ ճառախօսը կենաց բաժակ առաջարկեց Նորվեգիայի քաղաքաւոր պապագայի համար:

Առ հասարակ մենք այսուհետեւ էլ աւանդին ուղարկութիւն պիտի դարձնենք այդ մանր ազգերի վերայ, նախ այն պատճառով, որ նրանք լուեւայն առաջ են գնում և երկրորդ մեր ընթերցողները լսելով այս կամ ազգի անունը միայն, ոչինչ որոշ զաղափար չեն ստանում նրանց մասին, իսկ մեր յօդուածներով կամաց-կամաց զբաղեցնում են:

պիտի պարզուին մեր ընթերցողներին առաջ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Նոյեմբերին 8-ին բոլոր ֆրանսիայում գլխաւոր խորհուրդներ կազմուեցան, որպէս զի իւրաքանչիւր խորհուրդ չորս—չորս հոգի ընտրել սկզբնական կրթութեան գործը տայն տարուայ հոկտ. 30-ին կայացրած վճռի համաձայն, առաջ տանելու համար:

—Լիւթերպուլում իրանդական ազգային միութեան ժողով կայացաւ: որին նախագահում էր պալատի անդամ Օ'Կոննէլը: Ժողովը չնորհակալական քուէ տուեց միութեան բարեկամներին և կողմնակիցներին թէ Ամերիկայում և թէ Աւստրալիայում, նոյնպէս էլ և Վաշինգտոնին իւր արած ջանքերի համար: Այնուհետեւ միութիւնը իւր հաւաքը յայտնեց Պարնէլի գործունէութեան վերաբերմամբ: Վերջապէս վճռեցին ստորագրութիւն բանալ իրենց ընկալարաններից արտաքսուող իրանդացի ազգաբնակիչներին օգնելու համար:

—Կայրէյից ստացուած լուրերին նայելով, եզրկտական միներտութիւնը ձգնաժամի մէջ է: Նորարարական և Միւլտար փաշան համաձայն չեն միմեանց հետ: Վերջինս միջադրում է եզրկտական միներտների խորհրդի նախագահին, որ նա թրքական շահերը չէ պաշտպանում ինչպէս որ հարկն է:

—Ֆրանսիական դեսպանը տեսակցելով լորդ Սալսբիիին հետ, յայտնել է ֆրանսիայի հայեացքը Նիկիտոսի վերաբերմամբ: Նա ասել է, որ վատ չէր լինել թէ Անգլիան ինքը յայտնէր, թէ մեր է դուրս գալու Նիկիտոսից: Միւս կողմից ֆրէսինէն էլ պետութիւններին կարծիքներն է հարցնում: Ռուսիան և թիւրքիան լաւ պատասխան են տուել: Վերամտնելու և Աւստրիան—անորոշ, իսկ իտալիան—հակառակ:

ԽԱՆԼՈՒՐԵՐ

Խարկովի յայտնի վաճառական Գովաիմ ֆրիստէնհօլցը կախուել է իւր տան մէջ: Այդ վաճառականը տարեկան միլիոնների առևտուր օժտել է չաքարի և թէ մանուֆակտուր արարանքի: Նրա վաճառատունը մեծ անուն և հոշակ էր ասացել: Հանգուցեալը պետական բանկին պարտք ունի 100,000 ռ.: Խարկովի առևտրական բանկին մօտ 40,000 ռ.: մասնաւոր անձերին 100,000 ռ.: իսկ իւր վնասը 100,000 ռուբլի է: Ինքնապաշտպան պատճառը մօտաւոր անանկութիւնն է եղել, որ անտանելի էր 70-ամեայ ծերունու համար: Հանգուցեալի սենեակում միայն մի հինգ կողկանոց են դրուել:

—Վերջի ժամանակներս ինչպէս յայտնի է, Միւլտարում գուրա եկաւ Սոսկին, որ երկար ժամանակ կերակուր չէր ուտում: Պաղտայում երեան եկաւ: մինը, որ չէ նստում երբէք: Հռոմում հասարակութեան ուղարկութիւնը իւր վերայ զարձրեց մինը, որ ամենին չէր զբոսնում, իսկ այժմ էլ Օրէնում դուրս է եկել մինը, որ գիշեր ցերեկ անդադրում թնում է: Նա միայն ցերեկները զարթնում է կէս ժամ, որպէս զի իւր բաժին մալարածն կերակուրը ուտել և նորից ընկնի թիւրքերը: Հասարակարոնելով սկսան ասցնել նրան և ընկնելու լայց ընողը նրանց պատասխանեց, որ ինքը զեռ պէտք է այդպէս 5 տա-

րի էլ քնի, որովհետեւ գրաւ է եկել և պայմանաւոր 5 տարուց պիտի լրանայ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԳԱՐ»-Ի

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ 6 Նոյեմբեր

ձոնթիւթիւ, Բօլլարական խնամախնայները այսօր Բուշուկումն էին, նրանք Սօֆիա են գնում. լատ երևոյթին նրանք վճռել են ընդհանուր զրուծեան մէջ փոփոխութիւն մտցնելու: Այդ վճիռը կայացրել են մասամբ օտարների ազդեցութեամբ, բայց գլխաւորապէս նոյն իսկ Խնամախնայութեան խախտող դրուծեան պատճառով: ՎԵՆԵՍԱ. Երկրան, Կազանլըլը, Եսքի-Չաքըին, Ենի-Չաքըին, Եամբօլին, Կազանօբադը և Բուրզասը Հրաժարվում են Խնամախնայութեան Հպատակելուց:

7 Նոյեմբեր

ՊԵՏԵՐՍԲՈՐԳ. «Journal de St. Petersb.» ասում է. «Եւրոպական մամուլը Կալինօկի ճառին խաղաղասիրական բացատրութիւն է տուելիս, այդ վկայում է, որ ընդհանուրի ցանկութիւնը խաղաղութիւնն է: Բայց եթէ Եւրոպայում հաւատում են, որ խաղաղութիւնը կը պահպանուի, այդ նրանից է, որ Ռուսիայի խաղաղասիրական միտումները յայտնի են: Եթէ այդպէս է, էլ ինչու են անօգուտ տեղը գրգռում: Այդ է հարցնում հասարակաց կարծիքը, որի համար դժուար է համաձայնեցնել այդ գրգռումները երեք պետութիւնների գաղնակցութեան զգուծեան հետ: Այդ պատճառով կտրուած է, որ Կալինօկի խօսքը լինի իւր ճառը Գերմանիայի թուլութեամբ:

«ՆՈՐ-ԳԱՐ»-Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Կ. Պօլիս. պ. Գ. Բ.—ին: Չենք հասկանում, թէ նա ինչու պէտք է մեղանից մի փոքր նեղացած լինի: Ընդհակառակն մենք ենք նրանից մի փոքր նեղացած, և նեղանալու էլ կատարեալ իրաւունք ունենք: Ինչու են մարդիկ Պօլիս գնալով մի օրում փոխվում:

Ախալցխա պ. Ա. Աս.—ին: Չեղ ուղղած խմբագրական պատասխան միտքը լաւ չհասկանալով, խիստ նեղացել էք, այդ երեսում է այն նամակից, որ նոյեմբերի 3-ին գրել էք թերթիս խմբագրին: Այդ նամակի մէջ պատիւ էք տրել թերթիս խմբագրին մինչև անգամ «բարեկամ» անուանելու: Բայց սրբան մեծ եղաւ մեր դարձանքը, երբ կարդացինք ձեր մի ուրիշ նամակը, որ գրել էք պ. Գ. Արծրունու: Նրա համար խօսքը զարմացանք, որ մի Ա. Աս. այսօր մեզ մօտ է վա-

ղում, վաղը պ. Գ. Արծրունու մօտ և ուղում է աշխարհին իւր գոյութիւնը յայտնել: Այդ չզարմացրեց մեզ:

Չարմացանք, որ Ա. Աս.—ը վճռել է հոկտ. 31-ին զրկելու մեղիւր թղթակցութիւնները ստանալու պատուից, իսկ նոյեմ. 3-ին մեզ թէ նամակ է գրում և թէ լուր է հաղորդում:

Չարմացանք, որ Արծրունու գրած նամակը բոլորովին տարբերվում է այն նամակից, որ ստացել էք թերթիս խմբագրից:

Պ. Ա. Աս. մենք մի երկու օր կը սպասենք և յետոյ կը պատասխանենք ձեր անլուր զրպարտութիւններին և մինչև այդ օրն էլ երեք կիմանաք ձեզանից, թէ դուք էք պ. Գ. Արծրունու այնպէս գրել, ինչպէս որ նրա թերթիում հրատարակուած է, թէ թերթի խմբագրութիւնը ուղղման պէս սարգել է զրպարտութիւնը իրեն համար հաց ու պանիր համարելով:

Առ այժմ ձեզ այսքանս կասկած, որ թերթի խմբագիրը ամենին չէ իմացել, թէ դուք անցկալ տարի «Նոր-Գար» ստանում էք և այս տարի էլ չէք ստանում:

Խղճալով այն պատասխանը գրեցինք, որ ձեզ այդքան նեղացրել է խմբագրութիւն տարեկան ձեզ մի ուրիշ գործից ճանաչելով, (եթէ կամենում էք կը հրատարակենք) Ախալցխայից դուրս ձեր էլ ոչ մի թղթակցութիւնն չէր ընդունում:

Նրբ տեսանք, որ դուք Ախալցխայի սահմանից դուրս գտնուող գործունէ էլ այս կողմն այն կողմն ընկալ և պ. Գ. Արծրունին ձեր նամակը որսալով տպեց և յետոյ ձեզ իւր թերթումը ծաղրեց, ճշմարիտ խղճալիք ձեզ և ձեր օրդի համար խորհուրդ տուինք, որ լուր ու գնաք ձեր գործով—առևտուրով պարապեք:

Այս խորհուրդը ձեզ շատ վրդալել է և գրա համար դուք ձեր գլուխը մոռանալով ասում էք, որ մենք «ստոր վաճառականական» հայեցներ ենք ունեցել ձեզ հետ: այնպէս ուղեցել ենք, որ «Նոր-Գար» բաժանարդ լինէր և թղթակցից, իսկ դուք մեզ երկուսից էլ զրկում էք և այդ գեղեցիկ բեռը յանձնում էք պ. Արծրունու:

Պարոն, ձեր արարածները անլուր զրպարտութիւն է, բայց բարեբաղաւար ոչ սք չի հաւատալ, որովհետեւ թերթիս բաժանարդները և թղթակցից:

ներք հակառակը կը վկայեն: Բայց, ինչպէս ասացինք, մի երկու օրից կասենք մեր ասելքը:

Խմբագիր-հրատարակիչ ՍՊԱՆԳԱՐ ՍՊԱՆԳԱՐԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԻՍԿԱԿԱՆ ԵՄԻԱՅՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԱՅՍ ԿՐԴՈՒՄՈՎ

ՄԻ ՀԱԶԻՐ

Մեղրա-բուսեղեն-Մայր-Էկստրակտ և Կոնֆեկաներ: Գ. Պիտը և ընկերութիւն Բրեսլաւում գեղէ հաղի խուրի, խոն պտուղեան, որկորի և կրծքի հեւադուրեան դէմ, սկսած հասարակ բացաւից մինչև թոքախտութիւնը:

Մի շէշի գինն է 1 ռ. 25 կ. և 2 ռ. 40 կ. Կոնֆեկաները 30 և 50 կողէկ. ճանապարհաւորութեան համար է հաշվում:

Խոսիայում գլխաւոր պահեստը գտնվում է Պետերբուրգում և Ստրիկի մօտ, Բայլ-շայա Մօրսկայա № 17, իսկ թիֆլիսում ծախվում է Կովկասեան առևտրական ընկերութեան ղեկորէից մաղաղի նուա (Ա. 22111) 10—3

ԲԵՐԵՕՁԻ ԿՐԵՄ

Ա. ԷՆԿԼՈՒԿ ԿՈՍՏԵՆԻԿ

Ոչնչացնում է արևաքերը, դէմքի զեղնութիւնը, բծերը, բոլորեղները, կրծքի զեղնութիւնը և այլն, զոպացնում է զէմքը և տալիս նրան պատանեկութեան խաղաղութիւն: Մի բանկան արժէ 1 ռ. ճանապարհաւորութեան 2 ռ.—2 բանկան ճանապարհաւորութեան 3 ռուբլի:

Կեղծ լինելուց զգուշանալու համար, պահանջել կարմիր թանաքով Ա. Էնգլանդի ստորագրութիւնը և Ս. Պետերբուրգի Կոստանիկական Լաբորատորիայի մարկան:

Կարելի է ստանալ Ռուսիայի Կայսերութեան մէջ եղած բոլոր յայտնի զեղնաներում:

Գլխաւոր պահեստը ամբողջ Ռուսիայի համար գտնվում է Պետերբուրգում, Ա. Էնգլանդի Ս. Պետերբուրգի Կոստանիկական Լաբորատորիայում խախտալա № 38:

Թիֆլիսում ծախվում է Կովկասեան ղեկորէից ստեղծական ընկերութեան մէջ: (Ա. 28095) 13—12

Մարտի օր, Նոյեմբերի 8-ին, և Կիւրակի, Նոյեմբերի 9-ին, Նիկիտինի ցերեկում ամպային պատկերներ

ՖԻԶԻԿ Կ. Օ. ԿՐԱՈՒԶԵԻ

Այսօր մեծ ներկայացումն է, մանրամասնութիւնները ափիշալում և ծրագրում: Սկիզբն է երեկոյեան 7½ ժամին:

1—1

Ստիպուած կրկին հրապարակաւ յայտնում եմ, որ «ԷՓԻՄԵՐՏԵ ԵՐԱՅԱՆԵՐ» կատանան Դիմիտրի նրանք, որոնք իրենց պատուէրի հետ կուղարկեն մեզ և զրքի գինը կանխիկ 2 ռ. 50 կ., հետեւեալ աւելորդ նեղութիւն չկրեն անփող կամ Նիւրիա նամակներ ուղարկելու մեզ:

Գրքի գինը 40 Կոպեկով Մանրագրանի 5—4

ԴԱՍԱԳԻՐԸ

Գ Ծ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Երկրորդ և բարեփոխեալ տպագրութեամբ

ԼՈՅՍ ԿՏԵՄԻՆ ԵՍՏ ԵՈՒՏՈՎ

Մ. Տէր Սարգսեանց

Ալեքսանդրապոլ:

10—5